

Nerede Yaşanır?

Kazanım Ders Notu - 12

» Nüfusun Dağılışını Etkileyen Unsurlar

Geçmişten beri insanlar yiyecek ve su ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, kendilerini güvende hissedebilecekleri yerlere yerleşmeyi tercih etmişlerdir.

İnsanların yerleşim yeri olarak tercih ettikleri yerleri doğal ve beşeri faktörler belirlemektedir.

Doğal Faktör: Doğal olarak gerçekleşen, kendiliğinden oluşan faktörlerdir.

Beşeri Faktör: Doğal olmayan, insan eliyle gerçekleştirilen faktörlerdir.

Yerleşmeyi Etkileyen Doğal Faktörler

- İklim özellikleri
- Yer şekilleri
- Bitki örtüsü
- Yer altı kaynakları
- Su kaynakları
- Toprak yapısı

Yerleşmeyi Etkileyen Beşeri Faktörler

- Tarım
- Sanayi
- Ticaret
- Turizm
- Ulaşım
- Madencilik
- Sosyal ve kültürel etkenler
- Hayvancılık

Nüfusun dağılışında birden fazla faktör etkili olabilmektedir. Nüfusun dağılışını etkileyen faktörlerin bir yerin nüfusunu artırabileceği gibi azaltabileceğini de unutmamak gerekir.

Örneğin; yer şekillerinin düz olduğu Adana'da nüfus yoğunken yer şekillerinin dağlık olduğu Hakkari'de nüfus seyrek.

» Yerleşme Açısından Coğrafi Bölgelerimizin Özellikleri

Karadeniz Bölgesi

- Dağlar denize paralel uzanır.
- Her mevsim yağışlı, ılıman bir iklimi vardır.
- Bitki örtüsü ormandır.
- Ülkemizin en fazla yağış alan bölgesidir.
- Ülkemizde ormanların en fazla olduğu bölgedir.
- En fazla heyelan olan bölgedir. Bunun temel nedeni yağışların fazla, bölgenin dağlık olmasıdır.
- Kırsal nüfusun en fazla olduğu bölgemizdir.
- Bölge çay, fındık ve kenevir üretiminde Türkiye'de birinci sıradadır.
- Ülkemizde balıkçılığın en yaygın olduğu bölgedir.
- Ülkemizde taş kömürünün tamamı, bakırın yarısı bu bölgeden sağlanır.

Marmara Bölgesi

- Ortalama yükseltisi en az olan bölgemizdir.
- Nüfus yoğunluğu en fazla olan coğrafi bölgemizdir.
- Ayçiçeği, şeftali, kestane ve pirinç üretiminde ilk sıradadır.
- Sanayinin en çok geliştiği ve sanayide çalışan nüfusun en çok olduğu bölgedir. Bu nedenle en çok göç alan bölgedir.
- Ticaretin en çok geliştiği bölgedir.
- Enerji üretiminin en az, buna karşın tüketiminin en fazla olduğu bölgedir.
- Kümes hayvancılığı ve ipek böcekçiliğinde ilk sırada yer alır.
- En fazla turist çeken ve turizm gelirleri en fazla olan bölgemizdir.
- Ulaşım ağı ve çeşitliliği bakımından en çok gelişen bölgemizdir.
- Sosyal ve kültürel faktörler açısından çeşitliliğin olduğu bir bölgedir.

Ege Bölgesi

- Ege Bölgesi'nde dağlar denize dik uzanır. Bu nedenle kıyılar çok girintili ve çıkıntılıdır.
- Zeytin, üzüm, haşhaş, tütün, incir üretiminde birinci sıradadır. Baş harfleri ZÜHTİ olarak kodlanabilir.
- Seracılıkta Akdeniz Bölgesi'nden sonra ikinci sıradadır.
- Çinicilik ve halıcılık gelişmiştir.
- Bölge, yer altı kaynakları yönünden zengindir.
- Türkiye'de linyitin en çok çıkarıldığı bölgedir.
- Marmara Bölgesi'nden sonra sanayinin en çok geliştiği bölgedir.
- Doğal ve tarihi güzellikleri sebebiyle kültür, yaz, deniz turizmi bu bölgede oldukça gelişmiştir.

Nerede Yaşanır?

Kazanım Ders Notu - 12

» Yerleşme Açısından Coğrafi Bölgelerimizin Özellikleri

Akdeniz Bölgesi

- Dağlar kıyından hemen sonra başladığı için nüfus daha çok kıyılarda toplanmıştır.
- Bölgede Akdeniz iklimi etkili olduğu için tarımsal çeşitlilik fazladır.
- Adana'da bulunan ve Türkiye'nin en verimli ovalarından olan Çukurova sayesinde tarım ve buna bağlı sanayi gelişmiştir.
- Akdeniz ikliminin etkisiyle Antalya başta olmak üzere kıyı kesimlerde yaz (Deniz) turizmi oldukça gelişmiştir.
- İkliminin etkisiyle güneşli gün sayısı fazla olduğu için seracılık yaygındır.
- Seracılığın en çok yapıldığı bölgedir.
- Kıl keçisinin en çok beslendiği bölgedir.
- Muz üretiminin yapıldığı tek bölgedir.
- Kış mevsiminin en ılık geçtiği bölgedir.
- Doğal bitki örtüsü makidir.
- Bölge yer fıstığı, muz, gül, mısır, soya fasulyesi, turuncgiller ve sebze üretiminde birinci sıradadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

- Bölgede karasal iklim hakimdir. Kuraklık oldukça fazladır.
- Bölgede geniş ova ve platolar bulunur.
- Yerleşimler genelde akarsu kenarlarında ve yağışın fazla olduğu dağ eteklerinde kurulmuştur.
- Gelişen sanayisi ile Gaziantep ve Diyarbakır bölgenin en kalabalık illerindendir.
- Yurdumuzun yüz ölçümü bakımından en küçük bölgesidir.
- Orman oranı en az olan bölgemizdir.
- Pamuk, Antep fıstığı, mercimek ve karpuz üretiminde ilk sırada yer alır.
- Ülkemizde çıkarılan petrolün tamamına yakını bu bölgeden sağlanır.
- Türkiye'nin en büyük baraj gölü (Atatürk Baraj Gölü) bu bölgede yer alır. GAP sayesinde bölgenin büyük bir kısmı sulama imkânına kavuşmuş, suya ihtiyacı olan ürünler (Pirinç, mısır, pamuk) yetiştirilmeye başlanmıştır.

Doğu Anadolu Bölgesi

- Yeryüzü şekilleri oldukça engebelidir. Bölgede sert karasal iklim hakimdir.
- Yeryüzü şekillerinden dolayı ulaşım ve ticaret gelişmemiştir. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır.
- Bu nedenlerden dolayı bölgede nüfus azdır. İnsanlar genellikle verimli ovalarda ve su kenarlarında yaşar.
- Van, Erzurum nüfusu fazla olan illerdir.
- Doğu Anadolu Bölgesi, en yüksek bölgemizdir. Türkiye'nin çatısı olarak bilinir.
- Alan (Yüz ölçüm) bakımından en büyük bölgemizdir.
- En yüksek dağımız Ağrı Dağı ve en büyük gölümüz Van Gölü burada yer alır.
- Büyükbaş hayvancılığın en yaygın olduğu bölgedir.
- Sanayinin en az geliştiği bölgedir.
- Kayısı üretiminin en fazla yapıldığı bölgedir (Malatya).
- İklimi karasal, bitki örtüsü bozkırdır.

İç Anadolu Bölgesi

- Karasal iklim hakim olduğu için nüfus sadece belli yerlerde toplanmıştır.
- Konya Ovası bölgenin ve ülkenin önemli tarım alanlarındandır.
- Bölgenin en kalabalık ili Ankara'dır. Ankara'nın nüfusunun fazla olmasında başkent olmasının etkisi fazladır.
- Ankara'da sanayi, ulaşım, eğitim ve sağlık imkanları gelişmiştir.
- En az yağış alan bölgemizdir.
- Tarım alanlarının en geniş olduğu bölgedir. Yaygın olarak tahıl tarımı yapılır.
- Buğday, arpa, şeker pancarı, patates, yeşil mercimek, nohut ve elmanın en fazla yetiştirildiği bölgedir.
- Patates, buğday, arpa, nohut üretiminde Türkiye'de birinci sıradadır.
- Koyun yetiştiriciliğinin en fazla yapıldığı bölgedir.
- İklimi karasal, bitki örtüsü bozkırdır.